Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

8. detsember 2016*

Eelotsusetaotlus — Procurador'ide teenused — Tasumäärad — Kohtud — Erandi tegemise võimatus

Liidetud kohtuasjades C-532/15 ja C-538/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus, Hispaania) 22. septembri 2015. aasta otsusega ja Juzgado de Primera Instancia de Oloti (Oloti esimese astme kohus, Hispaania) 18. septembri 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 9. ja 15. oktoobril 2015, menetlustes

Eurosaneamientos SL,

Entidad Urbanística Conservación Parque Tecnológico de Reciclado López Soriano,

UTE PTR Acciona Infraestructuras SA

versus

ArcelorMittal Zaragoza SA,

menetluses osales:

Consejo General de Procuradores de España (C-532/15),

ja

Francesc de Bolós Pi

versus

Urbaser SA (C-538/15),

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president R. Silva de Lapuerta, kohtunikud E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev ja S. Rodin (ettekandja),

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik X. Lopez Bancalari,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. septembri 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

* * Kohtumenetluse keel: hispaania.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Eurosaneamientos SL, esindajad: *abogado* J. García-Gallardo Gil-Fournier, *abogado* A. Guerrero Righetto, *abogado* A. Rada Pumariño ja *procurador* J. Issern Longares,

— F. de Bolós Pi, esindajad: *abogado* J. García-Gallardo Gil-Fournier, *abogado* A. Guerrero Righetto, *abogado* A. Figueras Sabater ja *procurador* F. de Bolós Pi,

— Urbaser SA, esindajad: *abogado* J. Badía Armengol, *abogado* L. Ruz Gutiérrez ja *procurador* J. Pons Arau,

— Consejo General de Procuradores de España, esindajad: *abogado* A. Guerrero Righetto, *abogado* J. García-Gallardo Gil-Fournier ja *procurador* J. Estévez Fernández-Novoa,

— Hispaania valitsus, esindajad: S. Centeno Huerta ja M. García-Valdecasas Dorrego,

— Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman, M. de Ree ja C. Schillemans,

— Austria valitsus, esindaja: C. Pesendorfer,

— Euroopa Komisjon, esindajad: H. Tserepa-Lacombe, C. Urraca Caviedes ja J. Rius,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused käsitlevad küsimust, kuidas tõlgendada ELL artikli 4 lõiget 3, ELTL artikleid 56 ja 101, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36) artikleid 4 ja 15.

2 Eelotsusetaotlused esitati kahe kohtuvaidluse raames, millest esimese pooled on ühelt poolt Eurosaneamientos SL, Entidad Urbanística Conservación Parque Tecnológico de reciclado López Soriano ja UTE PTR Acciona Infraestructuras SA ning teiselt poolt ArcelorMittal Zaragoza SA, ning teise pooled on Francesc de Bolós Pi ja Urbaser SA; mõlemad kohtuasjad käsitlevad *procurador de los Tribunales*'i (edaspidi „*procurador*“) tasu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2006/123 artikli 4 punkt 8 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

8) „olulise avaliku huviga seotud põhjus“ – Euroopa Kohtu kohtupraktikaga tunnustatud mõiste, mis hõlmab järgmisi valdkondi: avalik kord; avalik julgeolek, avalik ohutus; rahvatervis; sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu säilitamine; tarbijate, teenuste kasutajate ja töötajate

kaitse; kaubandustehingute ausus; pettusevastane võitlus; keskkonna- ja linnakeskkonna kaitse; loomatervis; intellektuaalomand; rahvusliku ajaloo- ja kunstipärandi säilitamine; sotsiaal- ja kultuuripoliitika eesmärgid;

[…]“.

4 Direktiivi artikli 15 lõike 2 punktis g ja lõikes 3 on sätestatud:

„2. Liikmesriigid kontrollivad, kas nende õigussüsteemi kohaselt seatakse teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise eeltingimuseks mõni järgmistest nõuetest:

[…]

g) kehtestatud miinimum- ja/või maksimumhinnad, millest teenuseosutaja peab kinni pidama;

[…]

3. Liikmesriigid kontrollivad, kas lõikes 2 osutatud nõuded vastavad järgmistele tingimustele:

a) mittediskrimineerimine: nõuded ei või olla otseselt ega kaudselt diskrimineerivad kodakondsuse alusel ega äriühingute puhul registrijärgse asukoha alusel;

b) vajadus: nõuded peavad olema põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega;

c) proportsionaalsus: nõuded peavad olema sobivad taotletava eesmärgi saavutamise tagamiseks; nõuded ei või minna nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale; samuti ei tohi olla võimalik asendada neid nõudeid muude, vähem piiravate meetmetega, millega saavutataks sama tulemus.

[…]“.

Hispaania õigus

5 *Procurador*'ide ülesandeid reguleerib peamiselt 1. juuli 1985. aasta Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (konstitutsiooniline seadus 6/1985 kohtuvõimu kohta, *Boletín oficial del Estado*, edaspidi „*BOE*“, nr 157, 2.7.1985) ning nende sekkumist menetlustes reguleerib 7. jaanuari 2000. aasta Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (tsiviilkohtumenetluse seadus 1/2000, *BOE* nr 7, 8.1.2000, edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadus“). *Procurador*'i ülesanded seisnevad peamiselt poolte esindamises menetluses ning tõhusas koostöös kohtutega, et hõlbustada menetluse tõhusat läbiviimist. Need ülesanded on advokaatide ülesannetest eraldiseisvad ja nendega ühitamatud.

6 Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 242 lõikes 4 on sätestatud:

„Selliste avalike teenistujate, *procurador*'ide ja kutseala esindajate tasu kindlaksmääramisel, kelle suhtes kohaldatakse tasumäärasid, kohaldatakse neid tasumäärasid.“

7 7. novembri 2003. aasta Real Decreto nº 1373/2003 por el que se aprueba el arancel de derechos de los procuradores de los tribunales (kuninga dekreet nr 1373/2003, millega kiidetakse heaks *procurador*'i tasu määrad, *BOE* nr 278, 20.11.2003), mida on muudetud 13. jaanuari 2006. aasta Real Decreto nº 1/2006-ga (kuninga dekreet nr 1/2006, *BOE* nr 24, 28.1.2006), (edaspidi „kuninga dekreet nr 1373/2003“) näeb ette *procurador*'i tasu kohustusliku ja ette kindlaksmääratud summa, mida *procurador* ja tema klient võivad läbirääkimiste teel kuni 12% ulatuses kas vähendada või suurendada,

ja määrab kindlaks kohtuasja hinnast sõltuva maksimumsumma, mida seoses ühe kohtuasjaga saada võib. 2010. aastal jõustunud muudatuste tulemusel on kogusumma, mida *procurador* seoses ühe kohtuasja, hagi/kaebuse või menetlusega saada võib, ülempiiriks 300 000 eurot.

8 Direktiiv 2006/123 võeti Hispaania õigusesse üle 23. novembri 2009. aasta Ley 17/2009 sobre el libre acceso a las actividades de servicios y su ejercicio'ga (seadus 17/2009 teenustele vaba juurdepääsu ja nende vaba osutamise kohta, *BOE* nr 283, 24.11.2009).

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-532/15

9 Ühelt poolt Eurosaneamientose, Entidad Urbanística Conservación Parque Tecnológico de reciclado López Soriano ja UTE PTR Acciona Infraestructurase (edaspidi „Eurosaneamientos jt") ning teiselt poolt ArcelorMittal Zaragoza vahelise kohtumenetluse tulemusel, mille ese oli lepinguväline vastutus, mõisteti viimasena nimetatud äriühingult välja menetluskulud. Eurosaneamientos jt nõudel määras Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus, Hispaania) kohtusekretär kindlaks menetluskulud.

10 ArcelorMittal Zaragoza vaidlustas menetluskulude kindlaksmääramise, põhjendusel et Eurosaneamientos jt esindanud *procurador*'i tasu oli alusetu ning nende äriühingute advokaaditasud alusetud ja ülemäärased. Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus) kohtusekretär vähendas advokaaditasu summale 17 558,70 eurot (käibemaks k.a) ja *procurador*'i tasu 2 793,56 eurole (käibemaks k.a).

11 Eurosaneamientos jt esitasid kohtusekretäri määruse peale määruskaebuse Audiencia Provincial de Zaragozale (Zaragoza provintsikohus).

12 See kohus tegi 12. veebruaril 2015 kolm kohtumäärust menetluskulude kindlaksmääramise menetluses, millega jättis Eurosaneamientos jt määruskaebused rahuldamata osas, milles nendega vaidlustati advokaaditasud, ning palus pooltel esitada oma seisukohad ELTL artikli 267 kohase menetluse algatamise kohta *procurador*'ide teenuste kasutamisega seonduvate menetluskulude küsimuses, täpsemalt seoses tasumääradega, millest vastavate kulude summa tuleneb.

13 Audiencia Provincial de Zaragozal (Zaragoza provintsikohus) on kahtlusi Hispaania *procurador*'ide tasustamise süsteemi kooskõlas liidu õigusega. Täpsemalt märgib see kohus, et Euroopa Kohtu 19. veebruari 2002. aasta otsusest Arduino (C-35/99, EU:C:2002:97) ja 5. detsembri 2006. aasta otsusest Cipolla jt (C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758) näib nähtuvat, et selleks, et ei oleks tegemist konkurentsieeskirjadega vastuolus oleva käitumisega, on esiteks vaja, et riik ei oleks loobunud kasutamast oma otsustuspädevust või kontrollimast asjaomaste tasumäärade rakendamist, ja teiseks, et kohtud saaksid teatud erandjuhtudel kalduda kõrvale kehtestatud maksimum- ja miinimummääradest.

14 Nimetatud kohus on sellega seoses seisukohal, et kohtulik kontroll seisneb kuninga dekreediga nr 1373/2003 kehtestatud tasumäärade täpse järgimise kontrollimises, ilma et erandjuhtudel ja nõuetekohaselt põhistatud lahendi abil oleks võimalik nendes tasumäärades ette nähtud piiridest kõrvale kalduda või kontrollida, kas nõutud summa on osutatud teenusega proportsionaalne. Ta märgib lisaks, et Tribunal Constitucionali (konstitutsioonikohus, Hispaania) kohtupraktikast tuleneb, et *procurador*'i tasu suuruse muutmine liikmesriigi kohtu poolt kujutab endast siseriikliku õiguse *contra legem* tõlgendust.

15 Lisaks sellele soovib Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus) teada saada – olles samas seisukohal, et Euroopa Kohtu ülesanne on tõlgendada direktiivis 2006/123 kasutatud mõisteid „olulise avaliku huviga seotud põhjus“, „vajadus“ ja „proportsionaalsus“ –, kas liikmesriigi kohtud võivad sellise riigisisese õigusliku raamistiku korral, mis määrab kindlaks teenuste tasumäärad ning möönab vaikivalt, et esineb oluline avaliku huviga seotud põhjus, kontrollida, kas selline teenuste osutamise vabaduse piirang on avalikes huvides õigustatud. Kui see ei ole õigustatud, soovib see kohus samuti teada saada, kas liikmesriigi kohtud võivad jätta need tasumäärad kohaldamata või muuta neis ette nähtud summasid, ehkki Tribunal Constitucionali (konstitutsioonikohus) kohtupraktikast tuleneb, et siseriikliku kohtu sellesisuline otsus kujutab endast *contra legem* tõlgendust.

16 Lõpetuseks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et teatavate teenuste eest makstava tasu kohustuslikult kindlaksmääramine, lähtudes ainuüksi kohtuasja hinnast ja sõltumata tegelikult tehtud tööst ja võimalikest kohtuasjale eriomastest asjaoludest, võib kujutada endast õiguse õiglasele kohtumenetlusele (Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 ja harta artikli 47 tähenduses) rikkumist, sest menetluskulude vahendusel võidakse panna kohtuvaidluse poolele kohustus kanda ette kindlaks määratud kulud, ilma et oleks võimalik kontrollida, et need on proportsionaalsed või põhjendatud; see asjaolu võib tegelikult takistada menetluse algatamise taotlemist, kui lahend ei ole selgelt ettenähtav või kaheldamatu.

17 Neil tingimustel otsustas Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas selline riigi kehtestatud õigusnorm, millega nähakse ette, et riik teostab kontrolli *procurador*'i tasu kehtestamise üle seeläbi, et määratleb täitevvõimu aktiga tasu täpse ja kohustusliku summa ning paneb kohtutele (eelkõige menetluskulude väljamõistmise korral) ülesande tasu suurust hiljem kontrollida igal konkreetsel juhul vastava tasu kindlaksmääramiseks – ehkki see piirdub sellega, et kontrollitakse tasumäärade täpset järgimist, ilma et erandjuhtudel ning põhistatud lahendi abil oleks võimalik kõrvale kalduda tasumäärades ette nähtud piiridest – on kooskõlas ELL artikli 4 lõikega 3 ja ELTL artikliga 101?

2. Kas piirid, mis Euroopa Kohus seadis direktiivi 2006/123 artiklis 4 esinevale mõistele „olulise avaliku huviga seotud põhjus” ja artiklis 15 esinevatele mõistetele „vajadus” ja „proportsionaalsus”, võimaldavad liikmesriigi kohtutel konkreetses olukorras, kus riik on täitevvõimu akti abil reguleerinud teenustasu kindlaksmääramist ja ülevõtvates õigusnormides vastavasisulise regulatsiooni puudumise tõttu on vaikivalt mööndud, et esineb oluline avaliku huviga seotud põhjus – ehkki liidu kohtupraktikaga arvestades see nii ei ole –, asuda seisukohale, et konkreetsel juhul on tegemist piiranguga, mida avalik huvi ei õigusta, ja jätta seetõttu kohaldamata *procurador*'i tasu reguleeriva õigusnormi või vähendada vastavat summat?

3. Kas selline õigusnorm on vastuolus õigusega õiglasele kohtumenetlusele Euroopa Kohtu tõlgenduses?“

Kohtuasi C-538/15

18 Hispaania *procurador* F. de Bolós Pi esitas Urbaseri vastu hagi 66 912,73 euro väljanõudmiseks (koos vastava seadusjärgse viivise ja menetluskuludega) *procurador*'i tasuna, mida tuleb talle maksta tasustamaks tema sekkumist kahes halduskohtumenetluses, mille algatamist ta taotles.

19 Urbaser väitis, et F. de Bolós Pi nõutud tasu on ülemäärane, kuivõrd see on ebaproportsionaalne töö suhtes, mida nimetatud menetlused viimaselt nõudsid, sest ühes kohtumenetluses piirdus tema töö üheksa ja teises kolme dokumendi esitamisega. Urbaser väidab lisaks, et kohtutel peaks olema võimalik *procurador*'i tasu kindlaks määrata proportsionaalselt tehtud tööga, samas kui tasu

kindlaksmääramine ainuüksi kuninga dekreedis nr 1373/2003 ette nähtud summa alusel rikub vaba konkurentsi põhimõtet ning seega ka ELL artikli 4 lõiget 3 ja direktiivi 2006/123; sellest tulenevalt on põhjendatud eelotsusetaotluse esitamine Euroopa Kohtule.

20 Urbaser väidab ka seda, et poolte vahel oli suuline kokkulepe, millega *procurador*'i tasu maksimumsummaks määrati 2000 eurot. Urbaser väidab, et F. de Bolós Pi olevat aga otsustanud seda kokkulepet mitte järgida; seda asjaolu kinnitas eelotsusetaotluse esitanud kohtus advokaat, kes esindas Urbaseri kohtuasjades, millega seoses tasu nõutakse.

21 Juzgado de Primera Instancia de Olot (Oloti esimese astme kohus, Hispaania) palus 23. juuli 2015. aasta kohtumäärusega pooltel esitada oma seisukohad seoses Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise asjakohasusega.

22 Nagu Audiencia Provincial de Zaragozal (Zaragoza provintsikohus), nii on ka Juzgado de Primera Instancia de Olotil (Oloti esimese astme kohus) esiteks kahtlusi kuninga dekreedi nr 1373/2003 kooskõlas ELTL artikliga 101 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat. Eeskätt märgib see kohus, et tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 245 lõige 2 ei luba liikmesriigi kohtutel kalduda kõrvale selle kuninga dekreediga kehtestatud tasumääradest tulenevatest piiridest. Teiseks on tal kahtlusi kõnealuse kuninga dekreedi kooskõlas direktiiviga 2006/123, mis näeb ette, et teenuste miinimumhinnad võib kehtestada vaid vajaduse korral, neid peab põhjendama olulise avaliku huviga seotud põhjus ja need peavad olema proportsionaalsed. Kolmandaks on see kohus seisukohal, et asjaolu, et nendes tasumäärades ette nähtud summasid on võimatu vaidlustada nende ebaproportsionaalsuse, ülemäärasuse või tehtud tööle mittevastavuse alusel, võib olla vastuolus EIÕKga, st õigusega õiglasele kohtumenetlusele.

23 Neil tingimustel otsustas Juzgado de Primera Instancia de Olot (Oloti esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ELTL artikliga 101 (koostoimes ELL artikliga 10 ja ELL artikli 4 lõikega 3) on kooskõlas õigusnormid (kuninga dekreet nr 1373/2003), millega kehtestatakse *procurador*'i tasu alammäärad või -piirid, mida võib üksnes kuni 12% ulatuses kas vähendada või suurendada, juhul kui riigi ametiasutused, sealhulgas kohtud, ei saa isegi erandlikel asjaoludel neist kõrvale kalduda?

2. Kas nende õigusnormides ette nähtud tasumäärade kohaldamisel saab ette nähtud alammäärade kohaldamata jätmise eesmärgil pidada erandlikeks asjaoludeks seda, et tegelikult tehtud töö ja tasumäärade kohaldamisest tuleneva tasu summa vaheline suhe on äärmiselt ebaproportsionaalne?

3. Kas kuninga dekreet nr 1373/2003 on kooskõlas ELTL artikliga 56?

4. Kas kuninga dekreedi puhul on täidetud direktiivi 2006/123 artikli 15 lõikes 3 kehtestatud vajaduse ja proportsionaalsuse tingimus?

5. Kas EIÕK artikkel 6 hõlmab õigust kaitsta end tõhusalt *procurador*'i tasu selliselt kindlaksmääramise eest, millest tulenev summa on ebaproportsionaalselt suur ega vasta tegelikult tehtud tööle?“

24 Euroopa Kohtu presidendi 5. novembri 2015. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-532/15 ja C-538/15 menetluse kirjaliku ja suulise osa ning kohtuotsuse huvides.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Vastuvõetavus

25 Consejo General de Procuradores de España (Hispaania *procurador*'ide üldkogu) esitab kahe eelotsusetaotluse vastuvõetamatuse väite ning Hispaania valitsus ja F. de Bolós Pi esitavad kohtuasjas C-538/15 esitatud eelotsusetaotluse vastuvõetamatuse väite; seda põhjendusel, et sisuliselt ei ole liikmesriigi õigusega arvestades liidu õiguse tõlgendamine põhikohtuvaidluste lahendamiseks vajalik. Seoses kohtuasjaga C-532/15 väidetakse, et ainult liikmesriigi kohtud on pädevad tegema otsuse proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta. Seoses kohtuasjaga C-538/15 väidetakse, et kuninga dekreedi nr 1373/2003 sätted, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab, ei ole põhikohtuasja suhtes kohaldatavad, sest kohaldub ainuüksi *procurador*'i ja tema kliendi vahel sõlmitud kokkulepe.

26 Tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika järgi on ELTL artiklis 267 sätestatud menetlus Euroopa Kohtu ja liikmesriigi kohtute koostöö vahend, mille kaudu Euroopa Kohus annab liikmesriigi kohtutele liidu õiguse tõlgendusi, mida viimased vajavad nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks (vt kohtuotsus, 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Selle koostöö raames on vaid selle liikmesriigi kohtu pädevuses, kes asja menetleb ja kes vastutab tehtava lahendi eest, hinnata kohtuasja eripärasid arvestades seda, kas eelotsus on kohtuotsuse tegemiseks vajalik ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimused on asjakohased. Kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus järelikult üldjuhul kohustatud eelotsuse tegema (vt kohtuotsus, 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Sellest järeldub, et eeldatakse liidu õiguse tõlgendamist puudutavate küsimuste asjakohasust, mida liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille täpsust Euroopa Kohus ei pea kontrollima. Liikmesriigi kohtu esitatud taotluse saab Euroopa Kohus tagasi lükata vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt kohtuotsus, 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Ent Euroopa Kohtule esitatud toimikutest ei tulene selles osas ilmselgelt, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost kohtuasjade asjaolude või esemega.

Sisulised küsimused

Sissejuhatavad märkused

30 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel lahendada tema menetluses oleva vaidluse. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (kohtuotsus, 28.4.2016, Oniors Bio, C-233/15, EU:C:2016:305, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Käesolevate eelotsusetaotluste puhul on põhjust kasutada seda võimalust.

Esimene küsimus kohtuasjas C-532/15 ning esimene ja teine küsimus kohtuasjas C-538/15

32 Eelotsusetaotlused esitanud kohtud soovivad kohtuasjas C-532/15 esitatud esimese küsimuse ning kohtuasjas C-538/15 esitatud esimese ja teise küsimusega sisuliselt teada saada, kas ELTL artiklit 101 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjades ja mis kehtestavad *procurador*'i tasu määrad, mida saab üksnes 12% ulatuses vähendada või suurendada, ning mille puhul liikmesriigi kohtud saavad kontrollida vaid nende täpset järgimist, ilma et neil oleks erandjuhtudel võimalik kõrvale kalduda tasumäärades ette nähtud piiridest.

33 Sissejuhatuseks ja vastupidi Eurosaneamientos jt, Consejo General de Procuradores de España (Hispaania *procurador*'ide üldkogu) ja Austria valitsuse argumentidele tuleb märkida, et kuivõrd kuninga dekreedis nr 1373/2003 kehtestatud tasumäärasid kohaldatakse ühe liikmesriigi kogu territooriumil, siis võivad need mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ELTL artikli 101 lõike 1 ja artikli 102 tähenduses (vt selle kohta kohtumäärus, 5.5.2008, Hospital Consulting jt, C-386/07, ei avaldata, EU:C:2008:256, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Ehkki on tõsi, et ELTL artiklid 101 ja 102 käsitlevad üksnes ettevõtjate käitumist, mitte liikmesriikide seadusandlikke või haldusmeetmeid, panevad need artiklid koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3, mis näeb ette koostöökohustuse, sellegipoolest liikmesriikidele kohustuse jätta võtmata või jõus hoidmata meetmed – isegi seadusandlikud või haldusmeetmed –, mis võiksid riivata ettevõtjatele kohaldatavate konkurentsieeskirjade kasulikku mõju (vt selle kohta kohtumäärus, 5.5.2008, Hospital Consulting jt, C-386/07, ei avaldata, EU:C:2008:256, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ELL artikli 4 lõiget 3 koosmõjus ELTL artikliga 101 on rikutud siis, kui liikmesriik nõuab või soodustab ELTL artikliga 101 vastuolus olevate keelatud kokkulepete sõlmimist või tugevdab nende mõju või kui ta võtab oma õigusnormidelt nende riikliku iseloomu sel teel, et delegeerib eraõiguslikele ettevõtjatele vastutuse majandushuvi pakkuvate sekkumisotsuste tegemiseks (vt kohtuotsus, 5.12.2006, Cipolla jt, C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Selgitamaks välja, kas Hispaania Kuningriik võttis asjaomastelt õigusnormidelt nende riikliku iseloomu, tuleb analüüsida ühelt poolt, kas ta delegeeris *procurador*'i tasu määrade väljatöötamise eraõiguslikele ettevõtjatele, konkreetsel juhul *procurador*'ide kutseühingutele (vt selle kohta kohtuotsused, 19.2.2002, Arduino, C-35/99, EU:C:2002:97, punkt 36; 5.12.2006, Cipolla jt, C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, punkt 48, ning kohtumäärus, 5.5.2008, Hospital Consulting jt, C-386/07, ei avaldata, EU:C:2008:256, punkt 21), ja teiselt poolt, kas *procurador*'i tasu sissenõudmine jääb riigi kontrolli alla (vt selle kohta kohtuotsused, 19.2.2002, Arduino, C-35/99, EU:C:2002:97, punkt 42; 5.12.2006, Cipolla jt, C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, punkt 51, ning kohtumäärus, 5.5.2008, Hospital Consulting jt, C-386/07, ei avaldata, EU:C:2008:256, punkt 24).

37 Sellega seoses nähtub eelotsusetaotlusest kohtuasjas C-532/15, et kuninga dekreet nr 1373/2003 on riigi kehtestatud õigusakt. Lisaks sellele rõhutab Hispaania valitsus oma kirjalikes seisukohtades, et seda dekreeti ei töötanud välja *procurador*'ide kutseühingud, vaid tegemist on riigi õigusaktiga, mille on heaks kiitnud Hispaania ministrite nõukogu vastavalt dekreetide väljatöötamise tavalisele menetlusele.

38 Lisaks nähtub eelotsusetaotlustest seoses *procurador*'i tasu sissenõudmise menetlusega, et see kuulub liikmesriigi kohtute pädevusse. Eelotsusetaotlused esitanud kohtud märgivad selle kohta, et liikmesriigi kohus on tasu sissenõudmise korral seotud kuninga dekreedis nr 1373/2003 kehtestatud tasumäärades kindlaks määratud summadega ning neil ei ole lubatud erandjuhtudel kõnealustest tasumääradest kõrvale kalduda ega ka kontrollida tasu proportsionaalsust osutatud teenuse suhtes.

39 Eelotsusetaotlustest nähtub ka see, et kuninga dekreet nr 1373/2003 näeb ühelt poolt ette võimaluse, et *procurador* ja tema klient vähendavad või suurendavad 12% ulatuses kuninga dekreedis ette nähtud tasu summat ning teiselt poolt ülempiiri kogusummale, mida *procurador* seoses ühe kohtuasjaga saada võib. Hispaania valitsuse kirjalikest seisukohtadest tuleneb, et kuninga dekreet näeb samuti ette võimaluse kalduda erandkorras ning kohtu väljastatud loa alusel kõrvale dekreedis ette nähtud maksimummääradest ning samuti kliendi õiguse vaidlustada menetluskulude kindlaksmääramise menetluse raames ebatarvilikud, fakultatiivsed, ülemäärased või seadusega lubamatud kulud ning samuti tasu, mis ei seondu kohtuvaidlusega.

40 Neil tingimustel ei saa ainuüksi seetõttu, et liikmesriigi kohtud on *procurador*'i tasu sissenõudmise menetluse raames kohustatud järgima sellise liikmesriigi õigusakti sätteid, mille on välja töötanud ja kehtestanud see liikmesriik vastavalt tavalisele määrusandlikule menetlusele, Hispaania Kuningriigile ette heita, et ta on delegeerinud selle õigusakti väljatöötamise või rakendamise pädevuse *procurador*'ide kutseühingutele.

41 Käesoleva kohtuotsuse punktides 37–39 esitatud põhjustel ei saa kõnealusele liikmesriigile ette heita ka seda, et ta nõuab või soodustab ELTL artikliga 101 vastuolus olevate keelatud kokkulepete sõlmimist *procurador*'ide kutseühingute poolt või tugevdab nende mõju või nõuab või soodustab ELTL artikliga 102 vastuolus olevat turgu valitseva seisundi kuritarvitamist või tugevdab selle mõju (vt selle kohta kohtumäärus, 5.5.2008, Hospital Consulting jt, C-386/07, ei avaldata, EU:C:2008:256, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Eespool toodud kaalutlustest nähtub, et kohtuasjas C-532/15 esitatud esimesele küsimusele ja kohtuasjas C-538/15 esitatud esimesele ning teisele küsimusele tuleb vastata, et ELTL artiklit 101 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjades ja mis kehtestavad *procurador*'i tasu määrad, mida saab üksnes 12% ulatuses vähendada või suurendada, ning mille puhul liikmesriigi kohtud saavad kontrollida vaid nende täpset järgimist, ilma et neil oleks erandjuhtudel võimalik kõrvale kalduda tasumäärades ette nähtud piiridest.

Teine küsimus kohtuasjas C-532/15 ning kolmas ja neljas küsimus kohtuasjas C-538/15

43 Eelotsusetaotlused esitanud kohtud soovivad kohtuasjas C-532/15 esitatud teise küsimuse ning kohtuasjas C-538/15 esitatud kolmanda ja neljanda küsimusega sisuliselt teada saada, kas ELTL artiklit 56 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuivõrd liikmesriigi kohtud on seisukohal, et need ei ole põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega direktiivi 2006/123 artikli 4 punkti 8 tähenduses ega vasta proportsionaalsuse ja vajaduse tingimustele direktiivi artikli 15 lõike 2 punkti g ja lõike 3 tähenduses.

44 Tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotlusele vastamata jätta eeskätt vaid siis, kui on ilmselge, et Euroopa Kohtul palutakse tõlgendada liidu õiguse sätet, mis ei ole kohaldatav (vt kohtumäärus, 12.5.2016, Security Service jt, C-692/15–C-694/15, EU:C:2016:344, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Kuivõrd eelotsusetaotlused puudutavad põhikohtuasjades kõne all olevate õigusnormide kooskõla teenuste osutamise vabadust käsitlevate EL toimimise lepingu sätetega, siis tuleb sellega seoses märkida, et need ei ole kohaldatavad olukorras, mille kõik asjaolud on üheainsa liikmesriigi sisesed (vt selle kohta kohtumäärus, 12.5.2016, Security Service jt, C-692/15–C-694/15, EU:C:2016:344, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika, ning kohtuotsus, 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punkt 47).

46 Euroopa Kohus on sedastanud, et konkreetsed asjaolud, mis võimaldavad tuvastada seose teenuste osutamise vabadust käsitlevate ELTL artiklite ja sellise vaidluse eseme või faktide vahel, mille kõik asjaolud on üheainsa liikmesriigi sisesed, peavad ilmnema eelotsusetaotlusest (vt selle kohta kohtuotsus, 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punkt 54).

47 Seetõttu peab niisuguse olukorra kontekstis, mille kõik asjaolud on üheainsa liikmesriigi sisesed, eelotsusetaotluse esitanud kohus teatama Euroopa Kohtule vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 sätestatud nõuetele, millistel põhjustel on tema menetluses olev vaidlus, hoolimata selle puhtalt siseriiklikust laadist, põhivabadusi käsitlevate liidu õigusnormidega seotud viisil, mis muudab eelotsusemenetluses taotletud tõlgenduse selle vaidluse lahendamise seisukohast vajalikuks (vt selle kohta kohtuotsus, 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punkt 55).

48 Eelotsusetaotlustest ei nähtu kuidagi, et esineks kas liikmesriigi kohtutes poolelioleva menetluse poolte või nende tegevusega seotud asjaolusid, mis ei ole ainult selle asjaomase liikmesriigi sisesed. Lisaks sellele ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtud teatanud, millistel põhjustel on nende menetluses olevad vaidlused, hoolimata nende puhtalt siseriiklikust laadist, põhivabadusi käsitlevate liidu õigusnormidega seotud viisil, mis muudab eelotsusemenetluses taotletud tõlgenduse nende vaidluste lahendamise seisukohast vajalikuks.

49 Neil tingimustel tuleb tuvastada, et eelotsusetaotlustest ei nähtu konkreetseid asjaolusid, mis võimaldaksid tuvastada, et ELTL artikkel 56 võib olla põhikohtuasjade asjaolude suhtes kohaldatav.

50 Eelnevate kaalutlustega arvestades tuleb tuvastada, et Euroopa Kohus ei ole pädev vastama Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus) esitatud teisele küsimusele kohtuasjas C-532/15 ning Juzgado de Primera Instancia de Oloti (Oloti esimese astme kohus) esitatud kolmandale ja neljandale küsimusele kohtuasjas C-538/15.

Kolmas küsimus kohtuasjas C-532/15 ja viies küsimus kohtuasjas C-538/15

51 Eelotsusetaotlused esitanud kohtud soovivad kohtuasjas C-532/15 esitatud kolmanda küsimuse ja kohtuasjas C-538/15 esitatud viienda küsimusega sisuliselt teada saada, kas harta artiklit 47 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis ei võimalda klientidel tõhusalt vaidlustada *procurador*'i tasu, kui see on ebaproportsionaalne ega vasta tegelikult tehtud tööle.

52 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et liidu õiguskorras tagatud põhiõigused laienevad kõigile liidu õigusega reguleeritud olukordadele, kuid mitte väljapoole niisuguseid olukordi. Sellega arvestades on Euroopa Kohus juba meenutanud, et ta ei saa liikmesriigi õigusnorme hartat arvestades hinnata, kui asjaomased õigusnormid ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse. Seevastu juhul, kui need normid kuuluvad liidu õiguse kohaldamisalasse, peab Euroopa Kohus, kelle poole on pöördutud eelotsuse saamiseks, andma kõik vajalikud tõlgendamise juhtnöörid, et liikmesriigi kohus saaks hinnata kõnealuste õigusnormide vastavust põhiõigustele, mille kaitse ta tagab (vt kohtuotsus, 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

53 Seega tuleb analüüsida, kas põhikohtuasjade aluseks olevad olukorrad kuuluvad liidu õiguse kohaldamisalasse.

54 Käesolevate eelotsusetaotluste raames reguleerivad põhikohtuasjades arutusel olevad liikmesriigi õigusnormid üldiselt teatavaid kulusid õigusemõistmise valdkonnas. Nende eesmärk ei ole rakendada liidu õiguse sätteid. Pealegi ei sisalda liidu õigus ühtki valdkonna erinormi või normi, mis võiks mõjutada neid liikmesriigi õigusnorme (vt selle kohta kohtuotsus, 27.3.2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, punkt 32).

55 Eelotsusetaotlustest ei nähtu, et põhikohtuasjade ese kuuluks liidu õiguse konteksti (vt analoogia alusel kohtuotsus, 22.12.2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, punktid 28 ja 29, ning vt selle kohta kohtumäärus, 28.11.2013, Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810, punkt 23).

56 Neil tingimustel tuleb tuvastada, et Euroopa Kohus ei ole pädev vastama Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus) esitatud kolmandale küsimusele kohtuasjas C-532/15 ning Juzgado de Primera Instancia de Oloti (Oloti esimese astme kohus) esitatud viiendale küsimusele kohtuasjas C-538/15.

Kohtukulud

57 Kuna põhikohtuasjade poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **ELTL artiklit 101 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjades ja mis kehtestavad *procurador*'i tasu määrad, mida saab üksnes 12% ulatuses vähendada või suurendada, ning mille puhul liikmesriigi kohtud saavad kontrollida vaid nende täpset järgimist, ilma et neil oleks erandjuhtudel võimalik kõrvale kalduda tasumäärades ette nähtud piiridest.**

2. **Euroopa Liidu Kohus ei ole pädev vastama Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragoza provintsikohus, Hispaania) esitatud teisele ja kolmandale küsimusele kohtuasjas C-532/15 ning Juzgado de Primera Instancia de Oloti (Oloti esimese astme kohus, Hispaania) esitatud kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele kohtuasjas C-538/15.**

Allkirjad